

Stödja äldre personer med nedsatt beslutsförmåga att uttrycka sin vilja

Guide till metodstöd

Guide till webbaserat metodstöd

Detta metodstöd vänder sig till dig som arbetar med stöd och omsorg om äldre personer. Det ger konkreta råd om hur du kan göra för att stödja den äldre personens vilja när insatser erbjuds och därmed också öka självbestämmandet och delaktigheten för henne eller honom.

Denna guide informerar om webbstödet i korthet, om struktur och innehåll på Kunskapsguiden och hur det kan användas.

Struktur och innehåll

Metodstödet presenteras som ett tema inom området äldre. Temat är strukturerat utifrån åtta olika områden som nås från temats startsida.

KUNSKAPSGUIDEN Lyssna Sök på webbplatsen

Områden och teman | Utbildningar | Aktuellt | Om Kunskapsguiden | Gemensam författningssamling | Tack!

Start > Områden och teman > Stödja äldre personers vilja

Stödja äldre personers vilja

Äldre personers vilja ska vara vägledande för de insatser äldreomsorgen ger. Många äldre personer med behov av omsorg har nedsatt beslutsförmåga och behöver stöd för att uttrycka sin vilja. Därför behöver äldreomsorgen ge detta stöd. Temat är ett metodstöd som ger råd om hur du kan stödja äldre personer med nedsatt beslutsförmåga att uttrycka sin vilja.

- Personens vilja är viktig >**
Äldreomsorgen behöver ge varje person förutsättningar att uttrycka sin vilja, försöka att fånga denna, utveckla viljan och observera om den förändras.
- För bästa tillgängliga vilja >**
Skapa så goda förutsättningar som möjligt för äldre personer att uttrycka sin vilja. För att uppnå bästa tillgängliga vilja kan man arbeta utifrån åtta steg.
- Konkret stöd >**
Att stödja äldre personer med nedsatt beslutsförmåga att uttrycka sin vilja handlar bland annat om att stödja deras resurser och använda sig av alternativa vägar för kommunikation.
- Stöd i myndighetsutövning >**
Stöd i myndighetsutövningen kan till exempel vara att ha anpassad information tillgänglig i olika format, ett individuellt anpassat stöd under utredningen och långsiktigt stöd.
- Stöd i utförandet >**
Utföraren kan stödja äldre personer att uttrycka sin vilja i planeringen av hur insatserna ska utföras. Utföraren är ofta den som först märker om en persons vilja förändras, och har därför en central roll i uppföljningen.
- Vilja och välfärdsteknik >**
Välfärdsteknik kan vara en del av det stöd som ges till en person. Som för annat stöd ställer lagstiftningen krav på frivillighet, självbestämmande och delaktighet för den enskilde vid val och användning av välfärdsteknik.

- **Personens vilja är viktig** introducerar begreppet Bästa tillgängliga vilja och beskriver varför det är viktigt att äldreomsorgen stödjer personer, vars beslutsförmåga är nedsatt.
- **Mot bästa tillgängliga vilja** tar upp åtta steg för att skapa förutsättningar för en äldre person att uttrycka sin vilja. Utgångspunkten är den äldres självbestämmande och de åtta stegen kan användas både vid handläggning och vid arbete med genomförandeplaner.
- **Konkret stöd** tar upp att det ofta finns personer runt den äldre att ta hjälp av. Det kan handla om personer som står den äldre nära eller olika yrkesgrupper som man kan ta hjälp av. Samtidigt ges exempel på vad handläggare och utförare kan överväga att göra själva.
- **Stöd i myndighetsutövning** vänder sig till handläggare och ger råd om hur de kan förbereda sig och exempel på vad som är väsentligt att beakta.
- **Stöd i utförandet** vänder sig till utförare av äldreomsorg och ger råd om hur de kan förbereda sig och exempel på vad som är väsentligt att beakta.
- **Vilja och välfärdsteknik** tar upp de insatser som helt eller delvis utgörs av teknik. Hur kan man tänka när det gäller olika tekniska insatser, nedsatt beslutsförmåga och personens vilja?
- **Regler om samtycke** berättar vad som kan vara vägledande för att avgöra om ett samtycke föreligger. Ett avsnitt tar upp frivillighet, självbestämmande och inflytande för enskilda personer, vilket är grundläggande principer i svensk lagstiftning.
- **Regler om ställföreträdare** handlar om ställföreträdare – god man och förvaltare – och anhörigas roll i stödet och omsorgen om äldre personer. Ett avsnitt tar upp framtidsfullmakter som är en ny form av ställföreträdarskap för vuxna.

Material för introduktion och diskussion

Till metodstödet finns en introduktion med diskussionsfrågor. Materialet kan användas vid exempelvis arbetsplatsträffar och med fördel delas upp på två olika mötestillfällen. Mellan mötena ges deltagarna möjlighet att bekanta sig med metodstödet på Kunskapsguiden. Materialet innehåller diskussionsfrågor för både handläggare och utförare.

Till diskussionsmaterialet finns även en version med färdigt talmanus som stöd för den som håller i mötet.

Så har metodstödet tagits fram

Metodstödet har tagits fram med hjälp av två expertgrupper. Deltagarna har varit experter inom området kommunikation, forskare inom äldre- och funktionshindersområdet samt yrkesverksamma som arbetar praktiskt med äldre och funktionshindrade personer.

Inom funktionshindersområdet finns en längre tradition av att använda alternativa kommunikationsmetoder och stödjande förhållningssätt jämfört med äldreområdet. Mycket av metodstödet bygger på dessa erfarenheter och kan förhoppningsvis inspirera samt utveckla arbetet inom äldreomsorgen.

Här hittar du det metodstödet

Det webbaserade stödet finns på www.kunskapsguiden.se

Länk:

<https://www.kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/aldre/stodja-aldre-personers-vilja>

Kontakt

För frågor och synpunkter om det webbaserade stödet, kontakta kunskapsguiden@socialstyrelsen.se.